

Etický kodex

pracovníka v hiporehabilitaci

Česká hiporehabilitační společnost

30. 11. 2013

Obsah

Definice základních pojmů použitých v tomto dokumentu.....	2
Etické zásady pracovníka v hiporehabilitaci	3
Pracovník v hiporehabilitaci a klienti/pacienti/uživatelé	4
Pracovník v hiporehabilitaci a jeho práce v hiporehabilitačním procesu.....	5
Pracovník v hiporehabilitaci a spolupracovníci	5
Pracovník v hiporehabilitaci a společnost	6
Pracovník v hiporehabilitaci a hiporehabilitační kůň	6

Definice základních pojmů použitých v tomto dokumentu

Hiporehabilitace – zastřešující a nadřazený název pro všechny aktivity a terapie v oblastech, kde se setkává kůň a člověk se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami.

Hipoterapie – hipoterapie je obor hiporehabilitace, aplikovaný jako součást komplexního rehabilitačního přístupu ve fyzioterapii a ergoterapii. Jde o neurofacilitační techniku, kdy na základě cyklického pohybu balanční plochy (koňského hřbetu) ve všech rovinách prostoru ovlivňujeme globální pohybový vzor klienta, umístěného v poloze odpovídající možnostem jeho posturální reaktivity a úrovně vzpřimovacích mechanismů. Podstatnou součástí terapie je senzomotorická integrace. Pravidelným opakováním podnětů podporujeme vznik nových neuronových spojů, využitelných pro koordinovaný, fyziologický pohyb. Správným dávkováním hipoterapie dosahujeme fixace engramů, vznikajících při terapii, v CNS. Předpokládáme následnou možnost jejich užití ve spontánní hybnosti klienta. Výsledkem je rehabilitace pohybových funkcí, která přispívá ke zlepšení možnosti integrace klientů se speciálními potřebami v sociálních i pracovních oblastech.

Psychoterapie pomocí koní – obor hiporehabilitace; patří mezi integrativní směry psychoterapie a k terapii pacientů/klientů s duševní poruchou nebo duševním onemocněním využívá specifickou triádu terapeut – kůň – pacient. Léčba je založena na působení psychologickými prostředky s využitím koně a jeho specifických vlastností jako koterapeuta v psychoterapeutickém procesu k ovlivnění duševního stavu pacienta/klienta.

Aktivity s využitím koní – obor hiporehabilitace, metoda speciální pedagogiky, sociální pedagogiky a práce, využívající prostředí určeného pro chov koní a práci s nimi, kontaktu s koněm a interakce s ním jako prostředku k motivaci, aktivizaci, výchově a vzdělávání lidí se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami.

Hiporehabilitační péče/služba – všechny aktivity a terapie prováděné ve všech oborech hiporehabilitace.

Pracovník v hiporehabilitaci – osoba, která vykonává práci v rámci procesu hiporehabilitace (zaměstnanec, dobrovolník, externí odborník).

Klient/pacient/uživatel v hiporehabilitaci – osoba, která využívá procesu hiporehabilitace k řešení nebo zmírnění svých problémů spojených se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním nebo se specifickými potřebami. Termín klient je používán v oboru hipoterapie. Termín klient/pacient oboru psychoterapie pomocí koní a termín uživatel v oboru aktivity s využitím koní.

Hiporehabilitační kůň - kůň speciálně vybraný a vycvičený pro hiporehabilitační účely.

Etické zásady pracovníka v hiporehabilitaci

- Pracovník v hiporehabilitaci při své práci zachovává úctu k životu, respektuje lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na jeho věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, sexuální orientaci, politické přesvědčení a sociální postavení.
- Pracovník v hiporehabilitaci dbá na dodržování lidských práv skupin a jednotlivců tak, jak jsou vyjádřena obecně etickými úmluvami, a to především ve Všeobecné deklaraci lidských práv, Chartě lidských práv Spojených národů, v Úmluvě o právech dítěte, v Úmluvě o lidských právech a biomedicíně, v Chartě práv pacientů a v Chartě práv hospitalizovaných dětí a dalších mezinárodních deklaracích a úmluvách. Dále se řídí Ústavou České republiky, Listinou základních práv a svobod a platnou legislativou České republiky.
- Pracovník v hiporehabilitaci poskytuje hiporehabilitační péči/službu na nejvyšší odborné úrovni, které je schopen a přistupuje ke své práci s vědomím profesionální odpovědnosti. Profesionální odpovědnost zásadně staví nad své soukromé zájmy.
- Pracovník v hiporehabilitaci chápe hiporehabilitačního koně jako koterapeuta. Zná a respektuje jeho základní biologické potřeby, a to jak při péči o něj, tak při jeho využití v hiporehabilitačním procesu a přípravě na něj.

Pracovník v hiporehabilitaci a klienti/pacienti/uživatelé

- Pracovník v hiporehabilitaci při poskytování hiporehabilitační péče/služby vychází z individuálních potřeb jedince (klienta/pacienta/uživatele) a respektuje jeho životní hodnoty, zvyky, duchovní potřeby a náboženské přesvědčení.
- Pracovník v hiporehabilitaci se snaží při poskytování hiporehabilitační péče/služby docílit vztahu založeného na vzájemné důvěře a reaguje na aktuální rozpoložení klienta/pacienta/uživatele.
- Pracovník v hiporehabilitaci nesmí žádným způsobem zneužít důvěru klienta/pacienta/uživatele ani jeho závislost na pomoci, kterou mu pracovník v hiporehabilitaci poskytuje.
- Pracovník v hiporehabilitaci při poskytování hiporehabilitační péče/služby dbá v maximální možné míře o zajištění tělesné a psychické intimity klienta/pacienta/uživatele.
- Pracovník v hiporehabilitaci v rozsahu své odbornosti a pravomoci poskytuje klientům/pacientům/uživatelům informace, které jim pomáhají převzít spoluzodpovědnost za jejich životní situaci.
- Osobní data klientů/pacientů/uživatelů a informace o jejich zdravotním a psychickém stavu jsou striktně důvěrné, bez ohledu na způsob, jakým jsou tyto informace během hiporehabilitačního procesu získávány, shromažďovány a uchovávány.
- Osobní data a informace o klientovi/pacientovi/uživateli shromažďuje pracovník v hiporehabilitaci na základě jejich potřeby pro zajištění odpovídající hiporehabilitační péče/služby danému klientovi/pacientovi/uživateli a vždy jej informuje o jejich potřebnosti a použití. Povinnou dokumentaci vede pečlivě a pravdivě, chrání ji před zneužitím, znehodnocením a únikem informací. Při zpracování a vedení dokumentace se řídí zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.
- Pracovník v hiporehabilitaci, který se podílí na terapiích oborů hipoterapie a psychoterapie pomocí koně, zachovává mlčenlivost ve smyslu zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.
- Zveřejnění jakýchkoli údajů týkajících se klienta/pacienta/uživatele je striktně podmíněno písemným souhlasem klienta/pacienta/uživatele nebo jeho zákonného zástupce, vždy s jasným vymezením účelu a rozsahu zveřejňovaných informací.
- Pracovník v hiporehabilitaci rozhoduje o případném ukončení hiporehabilitační péče/služby pro daného klienta/pacienta/uživatele v souladu se standardem péče pro daný obor hiporehabilitace, jehož se klient/pacient/uživatel účastní.

Pracovník v hiporehabilitaci a jeho práce v hiporehabilitačním procesu

- Pracovník v hiporehabilitaci nese odpovědnost za poskytovanou hiporehabilitační péči/službu a její kvalitu v rámci svých pravomocí/kompetencí. Pokud aktuální situace klienta/pacienta/uživatele přesahuje rámec těchto pravomocí/kompetencí, doporučí mu pracovník v hiporehabilitaci pomoc jiného odborníka.
- Pracovník v hiporehabilitaci aktivně usiluje o co nejvyšší odbornou úroveň svého vzdělání a své nové znalosti a dovednosti využívá v praxi.
- Pracovník v hiporehabilitaci aktivně prohlubuje své znalosti o právních předpisech platných pro danou pracovní pozici v rámci hiporehabilitace a dodržuje je.
- Pracovník v hiporehabilitaci dbá na budování a zvyšování prestiže svého oboru.
- Pracovník v hiporehabilitaci přesně a objektivně uvádí svou profesionální kvalifikaci, členství a funkce v institucích nebo profesních organizacích, se kterými může být spojován.

Pracovník v hiporehabilitaci a spolupracovníci

- Pracovník v hiporehabilitaci spolupracuje s ostatními odborníky tak, aby byly splněny všechny cíle plánu komplexní péče o klienta/pacienta/uživatele. Výběr klientů/pacientů/uživatelů záleží na odbornosti celého týmu. V případě, že tým nemá pro poskytnutí konkrétní hiporehabilitační péče/služby potřebnou odbornou znalost nebo vyhovující podmínky, má povinnost klienta odmítnout.
- Pracovník v hiporehabilitaci respektuje názory, znalosti a zkušenosti svých kolegů a dalších odborných pracovníků. Kritické připomínky k nim vyjadřuje na vhodném místě vhodným způsobem.
- Pracovníci v hiporehabilitaci se navzájem podporují ve svých odborných rolích a aktivně rozvíjejí úctu k sobě i druhým.
- Pracovník v hiporehabilitaci vystupuje, podle aktuální situace, jako ochránce klienta/pacienta/uživatele, zejména je-li narušena či ohrožena poskytovaná hiporehabilitační péče (nenadálou událostí, nevhodným chováním nebo jednáním osob).

Pracovník v hiporehabilitaci a společnost

- Pracovník v hiporehabilitaci podle svých schopností a odborných znalostí podporuje a šíří zásady zdravého života, ochrany životního prostředí, péče o poškozené zdravé lidí a sociální pomoci.
- Pracovník v hiporehabilitaci má právo i povinnost upozorňovat širokou veřejnost a příslušné orgány na případy porušování zákonů a oprávněných zájmů občanů.

Pracovník v hiporehabilitaci a hiporehabilitační kůň

- Pracovníci v hiporehabilitaci se při výcviku, péči o koně a činnostech v rámci hiporehabilitace řídí platnou legislativou, tj. zejména zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, Řádem ochrany zvířat při veřejném vystoupení koní – při hiporehabilitačních činnostech organizovaných Českou hiporehabilitační společností, zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat.
- Pracovník v hiporehabilitaci zná a respektuje základní životní potřeby koní a jejich nároky na chovatelské a pracovní prostředí (ustájení, krmení a napájení, možnost volného pohybu ve stádě, veterinární péče, péče o kopyta, zabezpečení prostoru pro práci s koňmi).
- Pracovník v hiporehabilitaci zná a respektuje základní biologické principy učení koní, zná a předvídá přirozené reakce koní a ovládá principy zacházení s koňmi v souladu s jejich biologickou podstatou a welfare ve všech situacích, do kterých se koně využívají v hiporehabilitaci mohou dostat (výcvik, kondiční příprava koně, práce v hiporehabilitačním procesu, transport, aktivní odpočinek koně).
- V zájmu zachování zdraví a bezpečnosti své, klienta/pacienta/uživatele, spolupracovníků i koně musejí být se základními znalostmi o chování koní a zacházení s nimi obeznámeni všichni členové hiporehabilitačního týmu.
- Způsobilost koně pro využití v hiporehabilitaci prokazuje například Specializační zkouška pro koně zařazené do hiporehabilitace pod záštitou České hiporehabilitační společnosti, která vylučuje zařazení koně nevhodného pro hiporehabilitaci a hodnotí koně z pohledu jeho vhodnosti pro využití v jednotlivých oborech hiporehabilitace (anatomické předpoklady, mechanika pohybu, charakter, reaktivnost, atd.)

- Koně využívaní v hiporehabilitačním procesu musejí být v odpovídající momentální fyzické a psychické kondici a v odpovídající fázi výcviku tak, aby byla zajištěna hiporehabilitační práce v potřebné kvalitě s minimálními riziky pro všechny zúčastněné.
- V žádné fázi přípravy hiporehabilitačního koně ani v samotném hiporehabilitačním procesu nesmí být ohroženo zdraví koně.
- Výcvik a příprava hiporehabilitačního koně musí probíhat v souladu s welfare (životní pohodou) koně. Příprava koně a práce v hiporehabilitaci musí být kompenzována dostatečným prostorem pro duševní a tělesný odpočinek (volný pohyb a sociální kontakt s příslušníky stejného druhu minimálně rušený člověkem). Kůň musí mít zajištěno vhodné ustájení, krmení a napájení, veterinární péči a péči o kopyta a korektní výcvik.
- S hiporehabilitačním koněm je i po skončení jeho využití v hiporehabilitaci nakládáno v úctě k živé bytosti. Toto zahrnuje řádnou péči (zajištění životních potřeb, veterinární péče), sociální kontakt s příslušníky stejného druhu, odpočinek, popřípadě euthanasii, pokud slabost, nevyléčitelná nemoc, těžké poranění, genetická nebo vrozená vada, celkové vyčerpání nebo stáří zvířete, jsou pro jeho další přežívání spojeny s trvalým utrpením v takové podobě, že neumožňuje přirozenou smrt sešlostí věkem.

Česká hiporehabilitační společnost apeluje na všechny zúčastněné v procesu hiporehabilitace, aby se snažili získat co nejvyšší míru vzdělání v oblasti welfare a etologie koní a práce s koňmi při hiporehabilitaci.